

Føroyingar luttaka í donskum útgrevstrum í Grønlandi?

Fornminnissavnið metir, at føroysk luttøka eigur at gerast veruleiki, tí at tað í hesum føri ikki er talan um eitt innanhýsis danskt granskingartiltak

Dansk Nationalmuseum hevur heitt á Føroyar og hini Norðurlondini um at taka lut í einum granskingarsamstarvi í sambandi við at rannsaka búseting-areki í Grønlandi út í æsir.

Tað økið, sum danir halda vera best eignað til slíkar rannsóknir, er Qordlortoqdalurin, har garðarnir liggja þúra óræddir og so tætt at hverjum øðrum, at væl ber til at arbeiða í fleiri stöð-

um í senn uttan at missa sambandið millum tær einstøku rannsóknirnar.

Felags

norðurlendsk mentan

Føroya Fornminnissavn metir, at aftan fyri hesa áheitan liggur ein fatan av, at tað her ikki snýr seg um eitt innanhýsis danskt granskingartiltak, men at norð-búgvamentanin í Grønlandi er partur av felags norðurlendskari mentan, og at granskingarúrslitini, sum í Grønlandi kunnu verða bygd á heilskapadjar fornfrøðiligar eindir, har onnur lond bert hava brot úr heildini at byggja síni úrslit á, koma at fáa alstóran týðning fyri metingina av felags norðurlendsku mentanini, og ikki minst av norrønu metingini í Føroyum, Noregi og Íslandi.

Savnið heldur tí, at Føroyar eiga at taka av tilboðnum um samstarv í granskingunum.

Týðningarmiklar royndir

Sum ein nærrí grund fyri, at føroyingar eiga at vera við í granskingunum, sigur Fornminnissavnið soleiðis:

Fiskasølan samráðist um sölusáttmála við Spania

Hevur ongan óseldan saltfisk á goymslu

Føroya Fiskasøla hevur í løtuni samráðingar um nýggjan sölusáttmála við Spania. Roknað verður við, at sáttmáli um stutta tíð verður gjørdur um sölur av millum 2000 og 2500 tons um av saltfiski til Spania.

— Prisirnir hava verið rættliga fastir, men í seinastuni hava teir verið fallandi, sigur sölustjórin, Birgir Danielsen. Hetta kemst m. a. av kursfalli. Í Italia er lirin seinastu fimm mánaðirnar fallin við 5–6 pst. Síðani august í ár er sterling-pundið fallið við umleið einari krónu og dollarin við umleið 0,50 kr. í sama tíðarskeiði.

Portugal um ein sölusáttmála, men har er tørfót at fáa nakað burtúr í løtuni orsakað av bæði politiskum og fíggarligum trupulleikum, sum hava staðið við seinastu trýggjar mánaðirnar. Broytingarnar í stjórnarlagnum í Portugal hava við sær, at allar reglur viðvíkjandi innflutningi skulu umskipast.

Eingin óseldur fiskur á goymslu

Føroya Fiskasøla hevur ongan óseldan fisk á goymslu. Fyri jól verða avskipað millum 5 og 600 tons av saltfiski til Spania. Eftir nýggjár fara um 500 tons til Grikkalands. Av fiski til Italia eru eftir at avskipa eini 400 tons, sum verða avskipað í smærri nøgdum um Alborg.

Samráðast eisini við Portugal

Samráðst verður eisini við

Hegga 2–3 tons av koli um dagin

Úr Hvalba frætta vit, at 5 mans arbeiða í kolaholunum. Teir hegga millum 2 og 3 tons um dagin. Teir fáa 200 kr. fyri tonsið. Ein sekkur av koli kostar 18,50 kr. Kompressarin, sum kolamennirnir í Hvalba finga

undir óljukreppuni, roynist heilt væl.

Tað hevur verið gott veður í seinastuni har suðuri, og tveir bátar hava røð út. Teir hava ikki fingið nógv — 2 til 3.000 pund upp á dagin.

Heldur tú ikki BLAÐIÐ sum umboðar landsins størsta flokk?

Undirritaði:

Navn:

Bústaður:

tekni meg sum haldara av **SOSIALINUM**
Sendið hendan lepa í afturlatnum brævbjálva til:

sosialurin

box 76, 3800 Tórshavn,

1. Sum áður nevnt verða rannsóknarúrslitini at fáa stóran týðning fyri metanina av felags norðurlendskum og ikki minst føroyskum viðurskiptum í miðöld.

2. Luttøka í slíkum arbeiði fer at geva okkum týðningarmiklar royndir, sum kunna nýtast í dagliga arbeiði okkara her heima, ikki minst hvat viðvíkir byggisíðum og skipan av búsetingini sum heild. Í hesum sambandi skal verða nevnt, at Grønland tykist nógv tættari bygt enn Føroyar, men var hetta veruliga so? Hava allir dalir og alt slætlandi, sum nú er uttan-garðs, altíð liggið óbyggt? Longu nú vita vit, at so var ikki. Vit kenna bústaðaleivdir uttargarðs t. d. í Kviingadali við Klaksvík og í Fossdali við Velbastað umframt ávistu ærgini, men luttøka í leitingum og skrásetingum í Grønlandi verður at gera

okkum nógv betur færa fyrir at finna slíkar bústaðarleivdir her heima og at meta um týðning teirra í búsetingarmynstrinum.

3. Við kunnleika okkara til gamla føroyska bóndasamfelagið eru vit ivaleyst best fyrir til at meta um týðningin av tí, ið funnið verður í Grønlandi, hvat tað er, og hvussu tað verður nýtt. Vit eru sostatt færir fyrir veruliga at kunna veita einum slíkum samstarvi serkunnleika, sum aðrir ikki hava.

4. Felags norðurlendsk granskingartiltøk hava áður verið gjørd í Føroyum. Vit kunna nevna rannsóknirnar í biskupastinum í Kirkjubø við danskari og norskar luttøku, og rannsóknina í Sands kirkju. Møguliga kann verða talan um felags norðurlendsk rannsóknir eisini í framtíðini. Tað ber okkum tí illa til at bera okkum undan, tá heitt verður á okkum.

Ford fekk góða móttøku

Amerikanski forsetin, Gerald Ford, og sovjetiskri aðalskrivarin, Leonid Bresnjev, høvdu langar samrøður í Vladivostok friggjadagin, tá Gerald Ford var kominn hagar at vitja. Høvuðsspurningurin, sum teir báðir leiðararnir tingadust um, var møguleikin fyri nýggjari 10 ára avtalu um eina vápnavaðmarking. Roknað verður við, at ein tilíkur sáttmáli verður undirskrivaður í Washington næsta ár, tá Bresnjev kemur hagar at vitja.

Uttanríkisráðharrarnir í báðum londunum, Henry Kissinger og Andrei Gromyko, luttøku í samráðingunum friggjadagin.

Aftan á vitjanina í Vladivostok fór Kissinger til Peking, meðan Ford fór aftur til USA.

Myndin omanfyri er frá samráðingunum millum USA og Sovjet friggjadagin. Bresnjev hevði borðreitt við kaffi og kókum fyri amerikansku gestunum.

Hugleiðingar um Vágs býráð

Nú skulu so vágbingar á val aftur 5. december fyri at velja eitt nýtt býráð.

Býráðsvalið hevur ongantið havt fólksins stóra áhuga, hvi so er, er ikki lætt at skilja, kanska heldur fólk, at eitt býráðsval hevur ongan týðning afturimóti einum løgtingsvali.

Hetta er skeiv fatan, tí tað er býráðið í teimum ymiskum bygdunum, sum skal geva løgtingsmanninum nakað at arbeiða fyri, bygdini at gagni.

Her suðuri hevur tað seinasta løgtingskeiðið sitið trýggir mans úr trimum flokkum. Tá løgtingið bleiv valgt fyri slakan mánað síðani, vrakaði vágbingar teir allar uttan tann eina, og løtu heldur sínar stemmur fara til avbyggdamenn, í staðin fyri at staðið saman um sínar egnu bygdamenn. Hvat grundin kundi vera fyri hesum misáliti, kann ein hugsa sær, at teir hildu, teir hava gjørt ov lítið hesi 4 árin, teir hava sitið á tingið og umboðað sína bygd.

Tað kunnu sjálvandi vera ymiskar hugsanir um, at teir hava gjørt ov lítið, men eitt er vist, at frá Vágs býráð hava teir ongar umsóknir fingið, sum kundi verið bygdini at gagni. Sum dømi kann takast, hvussu aktivt býráðið hevur verið, lat meg nevna havnaætlanina. Í 1952 bleiv nýggj kei bygd, hetta vóru vágbingar sjálvandi glaðir fyri, men skjótt var funnið út av, at hon mátti útbyggjast.

Tá løgtingið í 1958 gjørdi eina

havnaætlan, sum skuldi ganga tey komandi 10 árin, var Vágs kommuna ímillum tær kommunur, sum søktu um studning, og tað varð játtað.

Ímeðan aðrar kommunur fóru undir at útyggja og søktu um meira studning, gjørdi Vágs kommuna onki við sína játtan, men var líka við at missa hana aftur, áðrenn nakað var gjørt. Teir byrjaðu so sum tann seinasta at gera tann eyðkenda molan, sum ongin nytta er í, uttan at ein munandi stórri havnaætlan verður framd. Til hesa munandi havnaðið hevur Vágs kommuna eisini fingið pening játtaðan fyri fleiri árum síðani, men onki verður gjørt, fyrr enn peningurin er minkaður so nógv í virði, at onki fæst fyri hann.

Nú verða vágbingar uggaðir við, at nú er farið undir hesa byggjan, nei ikki er tað so. Tað sum nú verður bygt er bert eitt grundkei, har nakrar gravkúr hava at arbeiða í eini 2 ár, so Jákup kann fáa eitt øki til sitt flakavirki. Alt gott um flakavirki, men hvat blivur av tí veruligu keiini?

Tit siga bert, at ongir pengar eru til, hetta er ikki so lætt at

fata, hygg hvat fíggarætlan Frøðbiar Söknar kommunu hevur. Teirra fíggarlóg er 100 túsund krónur minnir enn tann hjá Vágs býráð, og teir hava bygt eitt ella annað hvørt einasta ár, meðan Vágs býráð bert hevur bygt ein mola og lagt eina vatnleiðing um fjórðin síðan 1952. Hesi bæði arbeiðini eru mett til ca. 2 mill. Sum dømi kann takast, at fíggarlógin hjá Vágs býráð bert seinasta ár var 2,9 mill. krónur.

Tað kundi verið so nógv, ein kundi drigið fram, til dømis hvi fekk ungdomurin ikki Løghamar til ungdomshús heldur enn tað nú stendur og rotnar niður, og at nævndarformaðurin í býráðnum er nevndarformaður fyri at byggja ellis- og røktarheim á Tvøroyri, men alt hetta er alt ov syrgiligt at skriva um.

Men vónandi fara vágbingar mannsterkir á val og geva býráðnum ta misálitisvátan, sum teir hava fortjent, og ikki lata teir fáa eina ta einastu stemmu 5. december.

Veljið eitt nýtt býráð, og skal tað helst ikki siggja út sum tað, ið nú vónandi fer frá, har 3 tjóðveldismenn og 4 sambandsmenn hava sitið, tó er tann eini av hesum 4 komin inn sum eykamaður á javnaðarlistanum.

Nei, veljið ein sterkan javnaðarflokk við nýggjari manning, til at stýra bygdini ta komandi tíðina, tí tað er flokkur við ábyrgd.

Veljari